

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKA
SVETOVALNA
SLUŽBA
SLOVENIJE

USPOSABLJANJA ZA POTREBE IZVAJANJA UKREPA EKOLOŠKO KMETOVANJE IZ PROGRAMA RAZVOJA PODEŽELJA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA OBDOBJE 2014–2020, ZA LETO 2018

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja:
Evropa investira v podeželje

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

KMETIJSKA
SVETOVALNA
SLUŽBA
SLOVENIJE

Ekološko čebelarjenje v povezavi z medovitimi rastlinami

avtor: Mitja Zupančič

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja:
Evropa investira v podeželje

Ekološko čebelarjenje

- a) Čebelarstvo in pašni viri v povezavi s podnebnimi spremembami in varovanjem voda ter tal;
- b) Setev/saditev medovitih rastlin (učinki, možnosti, vključevanje v kolobar na njivskih površinah)
- c) Dobre prakse setve medovitih rastlin v povezavi z izboljšanjem pašnih virov za čebele in druge opraševalce

a) Čebelarstvo in pašni viri v povezavi s podnebnimi spremembami in varovanjem voda ter tal

- Ekstremi kot so suša, pozeba, močan veter, bolezni rastlin, invazivne rastline ... povzročajo siromašenje pašnih virov za vse opraševalce
- Sodelovanje med različnimi deležniki na tem področju lahko prispeva k izboljšanju stanja
- Z usmerjenim sajenjem ali setvijo medovitih rastlin v okolici lahko prispevamo k izboljšanju stanja (medovite rastline v gozdu, parkih, ob stanovanjskih objektih, saniranih rečnih strugah, novih cestišč, saniranih odlagališčih odpadkov, ...)

b) Setev/saditev medovitih rastlin – učinki na čebelje družine;

- Izboljšanje oskrbe s hrano pri čebeljih družinah
- Večja pestrost virov v naravi
- Zagotavljanje kontinuiranega dotoka hrane čez celotno leto (npr. dosevki v kolobarju v času odsotnosti drugih pašnih virov v mesecu juliju, avgustu) – zagotavljanje enakomernega zaleganja matice
- Večje vzpostavljene zaloge iz naravnih pašnih virov ob koncu pridelovalne sezone – zmanjšanje vnosa nadomestne hrane (sladkorna raztopina, ...)
- Dobra oskrbljenost čebel, boljša prezimitvena sposobnost in odpornost

b) Setev/saditev medovitih rastlin – možnosti;

- Medovite rastline lahko v našem okolju vključujemo v:
 - pogožitve v gozdnih sestojih
 - zasaditve v parkih, na območjih novo vzpostavljenih hidroelektrarn, novih cestišč, saniranih zemljišč ...
 - okrasne zasaditve v okolici naših bivališč (grmovnice, zelišča, dišavnice,..., okenske in balkonske zasaditve
 - na njivske površine v okviru spremenjenega kolobarja

b) Setev/saditev medovitih rastlin – vrtovi, okolice čebelnjakov;

Medovite rastline na vrtu in okolici čebelnjaka -

<http://www.czs.si/Upload/files/medovite%20rastline.pdf>.

CAJNICA.SI

Vir slike: <http://cajnica.si/predstavitev-in-ponudba/>

b) Medovite rastline v kolobarju na njivah

- Z uvrstitvijo medovitih rastlin v kolobar prispevamo k:
 - ohranjanju tal (tla so čez celo leto pokrita v primeru naknadnih posevkov)
 - izboljšanju kakovosti voda in zraka (preprečevanje izpiranja hranil, vezava CO₂)
 - pestrosti pridelave v kmetijski proizvodnji (setev ajde, sončnic, facelije, gorjušice, ...)
 - zagotavljanju pestrejše in obilnejše ponudbe virov hrane za opraševalce
 - pestrejši ponudbi pridelkov iz lokalne pridelave
 - lepšemu izgledu kulturne krajine

b) Medovite rastline v kolobarju na njivah - sončnica

- Proizvaja večje količine nektarja in cvetnega prahu
- Podatki navajajo pridelavo 250 kg medu na 1 ha sončnic
- Najbolje medi v stabilnem vremenu
- Medenju škodi suša, megla, padavine
- V kolobar jo lahko vključimo kot glavni ali naknadni posevek
- Potrebujemo sončno lego, rodovitna tla, in zadostne količine vode
- Sončnica pušča čista in ne zapleveljena tla
- Uporabljamo jo lahko za prehrano živine, pridelavo olja, semen za krmljenje ptic, ali za podor.
- Tehnološka navodila za pridelavo sončnic:
<https://lj.kgzs.si/Portals/1/2017%20-%20novice/TN%20soncnica%2010%2004%2017.pdf> in ekološko pridelavo sončnic: <https://www.program-podezelja.si/sl/knjiznica/157-tehnoloskih-navodila-za-ekolosko-pridelavo-poljscin/file>.

b) Medovite rastline v kolobarju na njivah - sončnica

b) Medovite rastline v kolobarju na njivah - ajda

- Tradicija pridelave ajde sega daleč v zgodovino slovenskega kmetijstva
- Sejemo jo lahko kot glavni ali naknadni posevek
- 1 ha ajde lahko proizvede od 100 – 300 kg in več medu (v zadnjih letih opažajo slabše medenje ajde)
- Dobro medi v lepem sončnem in zmerno toplim vremenu
- Dober sklop rastlin pušča čisto in ne zapleveljeno njivo
- Zelo je uporabna v kulinarki
- Tehnologija ekološke pridelave ajde: <https://www.program-podezelja.si/sl/knjiznica/157-tehnoloskih-navodila-za-ekolosko-pridelavo-poljscin/file> oziroma tehnologija pridelave ajde: <http://www.kgzs.si/Portals/0/Gradiva/Tehnologija%20pridelave%20ajde-KGZS.pdf>.

b) Medovite rastline v kolobarju na njivah - ajda

b) Medovite rastline v kolobarju na njivah - ajda

b) Medovite rastline v kolobarju na njivah - facelija

- Je ena od najbolj medovitih rastlin (1 ha od 100 -450 kg medu)
- Pri medenju je zelo pomemben dejavnik temperatura
- V kolobar jo lahko vključimo kot glavni ali naknadni posevek
- Običajno jo uporabljamo kot naknadni posevek za spraviom glavnih poljščin
- Pri optimalni rasti prične s cvetenjem po 6 tednih
- Ustvari veliko zelene mase (višina tudi do 90 cm), ki se hitro razgradi v tleh po zaoravanju
- Cveti sorazmerno dolgo (4 tedne) in ne prenaša nizkih temperatur (se ne pojavlja kot nadležen plevel v sledečem posevku)
- Hitro veže razpoložljiv dušik
- Setveno površino je potrebno dobro pripraviti (zelo drobno seme)
- Pri dobrem sklopu pušča čisto in ne zapleveljeno površino

b) Medovite rastline v kolobarju na njivah - facelija

c) Dobra praska setve medovitih rastlin v povezavi z izboljšanjem pašnih virov za čebele in druge opraševalce;

- V Sloveniji se izvaja projekt “kar sejemo to žanjemo“- nosilec projekta je ČZS s sodelujočimi partnerji
- Namen projekta je spodbuditi sodelovanje kmetov in čebelarjev ter tudi potrošnikov, ki vse bolj posegajo po lokalno pridelani hrani
- V preteklem obdobju je bil projekt namenjen povečanju zasejanih površin z ajdo
- V letu 2018 pa je bila v ospredju sončnica
- V okviru projekta se določne njivske površine na srednjih kmetijskih šolah, ki so pristopile k projektu, zasejejo z obravnavano rastlino, ki se jo nato čez leto spremlja
- Strokovne službe pri KGZS so izdelale Tehnološka navodila za pridelavo obravnavanih rastlin

c) Dobre praske setve medovitih rastlin v povezavi z izboljšanjem pašnih virov za čebele in druge opraševalce;

- V okviru projekta se želi poleg pridelave spodbujati tudi uporabo lokalno pridelane hrane
- V času pridelave ajde so hkrati s pridelavo, raziskovali tudi uporabnost različnih sort ajde za namen čebelje paše
- Predstavljene so tudi številne možnosti uporabe pridelkov pridelanih medovitih rastlin v kulinariki kot tudi drugje
- Končno se pripravi tudi promocijski dogodek, kjer se predstavijo rezultati dela na projektu

c) Dobre praske setve medovitih rastlin v povezavi z izboljšanjem pašnih virov za čebele in druge opraševalce;

c) Dobre praske setve medovitih rastlin v povezavi z izboljšanjem pašnih virov za čebele in druge opraševalce;

Vir slike:

http://www.czs.si/objave_podrobno_czs/6437